

(SPF Santé Publique - FOD Volksgezondheid)

Van: (SPF Santé Publique - FOD Volksgezondheid)
Verzonden: vrijdag, 21 januari 2022 17:05
Aan: (SPF Santé Publique - FOD Volksgezondheid)

Onderwerp: FW: Resultaten PFAS achtergrondmonitoring

Opvolgingsvlag: Opvolgen
Vlagstatus: Met vlag

FYI ! Zie onder andere vraag 6 mbt EU normen PFAS.

Van: (Cabinet Clarinval)
Verzonden: vrijdag, 21 januari 2022 16:40
Aan: (Cabinet - Kabinet De Sutter)
CC:

Onderwerp: RE: Resultaten PFAS achtergrondmonitoring

Goedemiddag ,

Gelieve hierbij de antwoorden op uw vragen te vinden:

- 1. Wat is de geografische spreiding van deze staalname? Zijn er clusters te merken waar contaminatie wordt vastgesteld of gaat het om een evenwichtige spreiding. Is er bijkomend onderzoek gepland om na te gaan hoe deze dieren dan toch werden blootgesteld ondanks dat ze niet in gebieden leven waar een sterke achtergrondcontaminatie wordt verwacht?**

De monsters in Vlaanderen zijn genomen in de buurt van bemonsteringspunten die het gewest gebruikt heeft voor zijn monitoring van PFAS in de bodem. Deze punten zijn gespreid over gans Vlaanderen en zijn

geselecteerd op basis van de verwachting dat zij bovenop de achtergrondverontreiniging geen bijkomende belasting voor PFAS hebben.

Het FAVV heeft rond deze punten gezocht naar geschikte monsternemingsplaatsen voor de dierlijke en plantaardige monsters die het gepland had.

Er is geen clustering vastgesteld bij de 12 dierlijke monsters en het ene plantaardige monster waarin PFAS zijn aangetoond. Deze zijn eveneens gespreid over Vlaanderen.

2. Hoe gaan jullie om met producten die gecontamineerd zijn? Worden initiatieven genomen om deze te weren uit de voedselketen?

Alle gevonden analysegehalten voor PFAS voldoen ruimschoots aan de huidige actielimieten die het FAVV hanteert in afwezigheid van Europese normen voor PFAS. Er zijn dan ook geen maatregelen genomen voor de betrokken producten.

3. Is er een plan om landbouwers te ondersteunen die het slachtoffer zijn en ongewild verhoogde concentraties in hun producten hebben?

Het FAVV werkt richtlijnen uit die landbouwers moeten helpen om de activiteiten te monitoren die problemen ondervinden doordat er PFAS is vastgesteld in de omgeving. Elke landbouwer zal deze richtlijnen individueel moeten aanpassen aan zijn specifieke eigen situatie. Hij zal binnen het kader van zijn autocontrole het nodige moeten doen om een eventuele contaminatie zoveel als mogelijk te beperken. Eventuele economische steun is een bevoegdheid van de gewesten.

4. Is er bijkomend onderzoek gepland naar de blootstellingspathways? Hoe raken deze dieren gecontamineerd (bodem, water, voeder etc.). Dit zou kunnen helpen bij het opstellen van mitigerende maatregelen.

Er is geen bijkomend onderzoek van die aard gepland. De enige gemeenschappelijke factor, die uit de evaluatie van de analyseresultaten van de achtergrondmonitoring naar voor is gekomen, is het gebruik van grond (buitenbeloop). Alle dierlijke monsters met PFAS betroffen kippen, varkens en runderen met buitenbeloop die tijdens hun productieve leven waarschijnlijk bijna dagelijks contact hebben met de bodem. Hetzelfde fenomeen doet zich ook voor bij andere milieucontaminanten zoals dioxines. Andere factoren als voeder en drinkwater, die eveneens kunnen bijdragen aan de blootstelling van een dier aan PFAS, spelen mogelijk bij individuele gevallen een rol, maar zijn zeker geen gemeenschappelijke factoren.

5. Wat zijn voor het kabinet Clarinval de voornaamste conclusies van dit onderzoek en hoe zal hierover worden gecommuniceerd?

De analyseresultaten van de plantaardige monsters geven aan dat de achtergrondcontaminatie voor PFAS in onverdacht gebied voldoende laag is om geen aantoonbare hoeveelheden van de 4 onderzochte PFAS-congeneren in commercieel geteelde groenten en fruit te veroorzaken. Ze onderlijnen zo ook de ondergeschikte rol van groenten en fruit in de blootstelling van de consument aan PFAS via de voeding.

De bevindingen in de dierlijke monsters zijn niet onverwacht. Ze bevestigen wat onder meer EFSA al heeft aangegeven over het belang van vrije uitloop als bron van PFAS voor dieren en het vlees en de eieren die zij produceren. Ze wijzen er ook op dat de achtergrondcontaminatie in Vlaanderen gemiddeld zo hoog is, dat voor landbouwdieren met buitenbeloop de EU-normen voor eieren en vlees, die momenteel op de tafel liggen, bij zowat 1 op 10 bedrijven zouden kunnen overschreden worden. Indien deze normen nu zouden in voege treden, dan zouden deze landbouwbedrijven corrigerende maatregelen moeten nemen om de blootstelling van PFAS van hun dieren te beperken en zo de nodige garanties naar de veiligheid van de consument te geven.

De resultaten werden zowel gecommuniceerd naar de Vlaamse overheid als via een persbericht (<https://www.favv-afscabeprofessionelenpublicatiespers/2021/2021-12-22.asp>)

6. Wat is de timeline voor de nieuwe Europese normen? Hoe gaan jullie daar in tussentijd mee om en lopen er al initiatieven om de invoering van deze normen voegtijdig te implementeren in België?

Het normeringsproces wordt opgevolgd door de FOD Volksgezondheid. Het lijkt op dit moment eerder onwaarschijnlijk dat er voor de zomer van 2022 Europese normen zullen zijn. Eens de normen gestemd zijn, zal het FAVV deze implementeren als actielimieten in afwachting van de inwerkingtreding als wettelijke normen via de EU regelgeving.

Prettig weekend,

ir.

Medewerker Cel Landbouw en Veiligheid van de voedselketen

Kabinet van Mijnheer David CLARINVAL

Minister van Middenstand, Zelfstandigen, KMO's, Landbouw, Institutionele Hervormingen, Democratische Vernieuwing en belast met de Relaties met het Parlement.

Collaborateur Cellule Agriculture et Sécurité alimentaire

Cabinet de Monsieur David CLARINVAL

Ministre des Classes moyennes, des Indépendants, des PME, de l'Agriculture, des Réformes institutionnelles, du Renouveau démocratique et chargé des Relations avec le Parlement.

Karmelietenstraat 15

1000 Bruxelles – Brussel

VERZAKING

De informatie opgenomen in dit e-mailbericht is vertrouwelijk van aard.

Bent u niet de geadresseerde, gelieve dit bericht te vernietigen en de verzender daarvan op de hoogte te brengen.

In geen geval is de Minister aansprakelijk voor enige schade, van welke aard ook, die het directe of indirecte gevolg is van handelingen en/of beslissingen die (mede) gebaseerd zijn op de in of met dit e-mailbericht verstuurd informatie.

Elke opvatting of enig oordeel in dit e-mailbericht is die van de verzender en geeft dus niet (noodzakelijk) die van de Minister weer.

RENONCIATION

L'information que contient ce courrier électronique est confidentielle.

Si vous n'êtes pas le destinataire de ce message, prière de le détruire et d'en informer l'expéditeur.

En aucun cas le Ministre n'est responsable de dommages quelconques résultant directement ou indirectement d'actions et/ou de décisions basées sur l'information envoyée dans ce courriel.

Toutes opinions et toutes conclusions dans ce message sont l'expression de son expéditeur et ne représentent pas (nécessairement) celles du Ministre.

Van: (Cabinet - Kabinet De Sutter)
Verzonden: dinsdag, 18 januari 2022 17:11
Aan: (Cabinet Clarinval) >
Onderwerp: FW: Resultaten PFAS achtergrondmonitoring

Beste ,

Ik kom nog even terug op onderstaande vragen. Wat is het verdere verloop van dit dossier? Hoe zal dit verder worden aangepakt?

Hartelijke groeten,

From: (Cabinet - Kabinet De Sutter)
Sent: woensdag 15 december 2021 16:56
To:

(CKMINFIN)

(Cabinet - Kabinet De Sutter)

'Interkabinettenwerkgroep beleidscellen Vandenbroucke'

(Cabinet - Kabinet De

(Cabinet Clarinval)

(Cabinet – Kabinet Dermagne)

Cc:

Subject: RE: Resultaten PFAS achtergrondmonitoring

Beste collega's,

Hartelijk bedankt voor het delen van deze resultaten. De resultaten voor bepaalde dierlijke producten leiden toch tot enige ongerustheid. Vooral gezien het feit dat het hier om een achtergrondmeting gaat uit gebieden die geen hotspots van dergelijke stoffen zouden zijn.

Daarom hebben we nog enkele extra vragen hieromtrent:

- Wat is de geografische spreiding van deze staalname? Zijn er clusters te merken waar contaminatie wordt vastgesteld of gaat het om een evenwichtige spreiding. Is er bijkomend onderzoek gepland om na te gaan hoe deze dieren dan toch werden blootgesteld ondanks dat ze niet in gebieden leven waar een sterke achtergrondcontaminatie wordt verwacht?

- Hoe gaan jullie om met producten die gecontamineerd zijn? Worden initiatieven genomen om deze te weren uit de voedselketen?
- Is er een plan om landbouwers te ondersteunen die het slachtoffer zijn en ongewild verhoogde concentraties in hun producten hebben?
- Is er bijkomend onderzoek gepland naar de blootstellingspathways? Hoe raken deze dieren gecontamineerd (bodem, water, voeder etc.?). Dit zou kunnen helpen bij het opstellen van mitigerende maatregelen.
- Wat zijn voor het kabinet Clarinval de voornaamste conclusies van dit onderzoek en hoe zal hierover worden gecommuniceerd?
- Wat is de timeline voor de nieuwe Europese normen? Hoe gaan jullie daar in tussentijd mee om en lopen er al initiatieven om de invoering van deze normen voegtijdig te implementeren in België?

Vele groeten en alvast hartelijk bedankt,

Van: (Cabinet Clarinval)

Verzonden: vrijdag 10 december 2021 11:33

Aan:

(CKMINFIN)

(CKMINFIN)

(CKMINFIN)

(Cabinet - Kabinet De Sutter)

(Cabinet - Kabinet De Sutter)

(Cabinet - Kabinet De Sutter)

'Interkabinettenwerkgroep beleidsellen Vandenbroucke'

(Cabinet - Kabinet De Sutter)

(Cabinet – Kabinet Dermagne)

CC:

(CKMINFIN)

(CKMINFIN)

(SPF Santé Publique - FOD Volksgezondheid)
Publique - FOD Volksgezondheid)

(SPF Santé

(Cabinet Clarinval)

Onderwerp: Resultaten PFAS achtergrondmonitoring

Beste,

We hebben de resultaten van de achtergrondmonitoring op PFAS ontvangen.

Gezien Vlaanderen door de aard van zijn actuele en historische economische activiteit vermoedelijk meer vervuild is met PFAS, werd ervoor geopteerd om in 2021 enkel de monitoring in dit gewest te organiseren. Wallonië komt dan in 2022 aan de beurt.

De monsternemingen in Vlaanderen zijn in grote lijnen gelopen zoals gepland.

Er zijn finaal 117 van de geplande 125 dierlijke monsters en 58 van de geplande 60 plantaardige monsters genomen. De niet genomen monsters zijn te verklaren door een gebrek aan valabele bedrijven en percelen in de omgeving van de 50 gekozen meetpunten. Deze meetpunten stemden overeen met de locaties die Vlaanderen enkele jaren geleden gebruikt had voor zijn monitoring van PFAS in de bodem. Ze waren geselecteerd op basis van de verwachting dat zij bovenop de achtergrondverontreiniging geen bijkomende belasting voor PFAS zouden hebben.

De monsters zijn verdeeld als volgt:

- Dierlijke productie (aantal genomen vs geplande monsters)
 - o eieren van kippen met vrije uitloop: 20/20 monsters
 - o eieren van kippen zonder vrije uitloop: 15/15 monsters
 - o koemelk: 15/15 monsters
 - o vlees van kippen met vrije uitloop: 9/15 monsters
 - o vlees van kippen zonder vrije uitloop: 16/15 monsters
 - o vlees van varkens met vrije uitloop: 13/15 monsters
 - o vlees van varkens zonder vrije uitloop: 15/15 monsters
 - o vlees van vleesrunderen: 14/15 monsters
- Plantaardige productie (aantal genomen vs geplande monsters)
 - o aardappelen: 15/15 monsters
 - o bonen: 13/15 monsters
 - o bloemkolen: 10/10 monsters
 - o appels: 10/10 monsters
 - o peren: 10/10 monsters

Analyseresultaten

- Alle monsters werden door Sciensano geanalyseerd voor de 4 door EFSA en het SciCom naar geschoven PFAS-congeneren: PFOS, PFOA, PFNA en PFHxS. De door het labo gehanteerde detectielimiet was voldoende laag om de resultaten te kunnen vergelijken met de normen, die momenteel op EU-niveau ter discussie voorliggen.

De analyseresultaten zijn als volgt:

Plantaardige monsters

Op één monster na, zijn er geen PFAS aangetoond in de plantaardige monsters, die zowel eetbare knollen betrof, als bovengronds geteelde groenten en fruit. Enkel op een perceel bloemkolen werd een laag PFOA gehalte van 0,075 µg/kg gemeten. Aangezien er geen actielimieten zijn, noch normen ter discussie liggen bij de EU, kan dit gehalte niet verder afgetoetst worden.

Dierlijke monsters

Er zijn PFAS aangetoond in 12 van de 117 onderzochte monsters. Deze 12 monsters zijn geografisch verspreid over Vlaanderen en zijn niet gelinkt aan bepaalde meetpunten. Ze zijn te vinden in de volgende categorieën:

- Drie monsters van eieren van kippen met vrije uitloop met waarden voor de som van de 4 PFAS van respectievelijk 0,234 µg/kg (enkel PFOS), 1,271 µg/kg (1,140 µg/kg PFOS en 0,131 µg/kg PFNA) en 1,890 µg/kg (enkel PFOS).

Alle 3 resultaten zijn conform aan de actielimieten die het FAVV momenteel hanteert voor PFOS en PFOA.

Afgetoetst aan het voorstel van normen die op EU-niveau ter discussie voorliggen, kan gesteld worden dat:

- de waarde van 1,890 µg/kg hoger ligt dan de voorgestelde norm van 1,5 µg/kg voor de som van de 4 PFAS;
- in 2 gevallen de voorgestelde individuele norm voor PFOS (0,7 µg/kg) overschreden wordt.
- Twee monsters van vlees van kippen met vrije uitloop met een waarde voor de som van de 4 PFAS van 0,064 µg/kg (enkel PFHxS), respectievelijk 0,762 µg/kg (enkel PFOS).

De beide monsters zijn conform aan de actielimieten van het FAVV – er is geen actielimiet bepaald voor PFHxS.

Afgetoetst aan het voorstel van normen die op EU-niveau ter discussie voorliggen, kan gesteld worden dat:

- voor de beide monsters de voorgestelde individuele norm van 1,3 µg/kg voor de som van de 4 PFAS niet is overschreden;
- de gevonden waarde voor PFHxS de voorgestelde individuele norm voor deze congeneer (0,1 µg/kg) niet overschrijdt;

- de gevonden waarde voor PFOS de voorgestelde individuele norm voor deze congener (0,7 µg/kg) overschrijdt.
- Twee monsters van vlees van varkens met vrije uitloop met waarden voor de som van de 4 PFAS van respectievelijk 0,272 µg/kg (0,160 µg/kg PFOS en 0,112 µg/kg PFOA) en 0,450 µg/kg (0,333 µg/kg PFOS, 0,053 µg/kg PFOA en 0,064 µg/kg PFHxS).

De beide resultaten zijn conform aan de actielimieten die het FAVV momenteel hanteert voor PFOS en PFOA.

Afgetoetst aan het voorstel van normen die op EU-niveau ter discussie voorliggen, kan gesteld worden dat:

- er geen overschrijding is van de voorgestelde norm van 1,3 µg/kg voor de som van de 4 PFAS;
- voor de beide monsters de voorgestelde individuele norm voor PFOS (0,1 µg/kg) overschreden wordt.
- Vijf monsters van vlees van runderen met waarden voor de som van de 4 PFAS van respectievelijk 0,050 µg/kg (enkel PFNA), 0,053 µg/kg (enkel PFOS), 0,064 µg/kg (enkel PFOS), 0,068 µg/kg (enkel PFOS) en 0,215 µg/kg (enkel PFOS).

De vijf resultaten zijn conform aan de actielimieten die het FAVV momenteel hanteert voor PFOS en PFOA.

Afgetoetst aan het voorstel van normen die op EU-niveau ter discussie voorliggen, kan gesteld worden dat:

- er geen overschrijding is van de voorgestelde norm van 1,3 µg/kg voor de som van de 4 PFAS;
- in één geval de voorgestelde individuele norm voor PFOS (0,1 µg/kg) overschreden wordt

Samengevat:

	Valeurs mesurées					Proposition CE				
	Somme PFAS	PFOS	PFNA	PFHxS	PFOA	Somme PFAS	PFOS	PFNA	PFHxS	PFOA
Oeufs (élevage en plein air)	0,234	0,234 /				1,5	0,7	0,3		
Oeufs (élevage en plein air)	1,271	1,14	0,131			1,5	0,7	0,3		
Oeufs (élevage en plein air)	1,89	1,89 /				1,5	0,7	0,3		
poulet (élevage en plein air)	0,762	0,762				1,3	0,7			
poulet (élevage en plein air)	0,064 /	/		0,064		1,3				0,1
porcs (élevage en plein air)	0,272	0,16			0,112	1,3	0,1	0,1	0,1	0,8
porcs (élevage en plein air)	0,45	0,333		0,064	0,053	1,3	0,1	0,1	0,1	0,8
Bovins	0,05		0,05			1,3	0,1	0,1		
Bovins	0,053	0,053				1,3	0,1	0,1		
Bovins	0,064	0,064				1,3	0,1	0,1		
Bovins	0,068	0,068				1,3	0,1	0,1		
Bovins	0,215	0,215				1,3	0,1	0,1		
Chou-fleur	0,075				0,075					

Op een totaal van 175 stalen werd in 13 stalen PFAS aangetroffen. Bij 6 stalen lagen de analyseresultaten boven het voorstel van normen die op EU-niveau ter discussie voorliggen.

Er werd geen PFAS aangetroffen bij dieren die hun ganse productiecycclus op stal werden gehouden.

Bij dieren, die wel (deels) buiten gehouden, wordt in ongeveer 20% van de monsters (12 op 56) PFAS aangetroffen.

Met vriendelijke groet,

ir.

Medewerker Cel Landbouw en Veiligheid van de voedselketen
Kabinet van Mijnheer David CLARINVAL
Minister van Middenstand, Zelfstandigen, KMO's, Landbouw, Institutionele Hervormingen, Democratische Vernieuwing en belast met de Relaties met het Parlement.

Collaborateur Cellule Agriculture et Sécurité alimentaire
Cabinet de Monsieur David CLARINVAL
Ministre des Classes moyennes, des Indépendants, des PME, de l'Agriculture, des Réformes institutionnelles, du Renouveau démocratique et chargé des Relations avec le Parlement.

Karmelietenstraat 15
1000 Bruxelles – Brussel

VERZAKING

De informatie opgenomen in dit e-mailbericht is vertrouwelijk van aard.

Bent u niet de geadresseerde, gelieve dit bericht te vernietigen en de verzender daarvan op de hoogte te brengen.

In geen geval is de Minister aansprakelijk voor enige schade, van welke aard ook, die het directe of indirecte gevolg is van handelingen en/of beslissingen die (mede) gebaseerd zijn op de in of met dit e-mailbericht verstuurd informatie.

Elke opvatting of enig oordeel in dit e-mailbericht is die van de verzender en geeft dus niet (noodzakelijk) die van de Minister weer.

RENONCIATION

L'information que contient ce courrier électronique est confidentielle.

Si vous n'êtes pas le destinataire de ce message, prière de le détruire et d'en informer l'expéditeur.

En aucun cas le Ministre n'est responsable de dommages quelconques résultant directement ou indirectement d'actions et/ou de décisions basées sur l'information envoyée dans ce courriel.

Toutes opinions et toutes conclusions dans ce message sont l'expression de son expéditeur et ne représentent pas (nécessairement) celles du Ministre.